

VI FORUM INFORMACJI

i Ochrony Danych Osobowych

23-25.10 HOTEL COPERNICUS

TORUŃ LUB UDZIAŁ ONLINE

Przetwarzanie danych osobowych w stosunkach służbowych

Prowadzący: dr Arleta Nerka

Konspekt

Specyfika zatrudnienia w stosunkach służbowych

Podstawy przetwarzania danych osobowych w stosunkach służbowych (Policja, Straż Więzienna, Straż Graniczna, Straż Marszałkowska, żołnierze zawodowi, KAS, SOP, CBA, ABW i in.).

Zakres danych przetwarzanych w naborze do służby i w związku z realizacją zatrudnienia służbowego.

Administrator w służbowych stosunkach zatrudnienia.

Stosunki służbowe (1)

Niepracownicze zatrudnienie służbowe – stosunki zatrudnienia, w których pozostają funkcjonariusze formacji zmilitaryzowanych.

Stosunki służbowe powstają w:

- ✓ Policji,
- ✓ Służbie Więziennej,
- ✓ Państwowej Straży Pożarnej,
- ✓ Straży Granicznej,
- ✓ Krajowej Administracji Skarbowej, Służbie Ochrony Państwa,
- ✓ Centralnym Biurze Antykorupcyjnym,
- ✓ Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu,
- ✓ Służbie Kontrwywiadu Wojskowego,
- ✓ Służbie Wywiadu Wojskowego
- ✓ Straży Marszałkowskiej.

Stosunki służbowe (2)

Stosunki służbowe, oprócz funkcjonariuszy, obejmują również żołnierzy zawodowych pełniących służbę w polskich siłach zbrojnych oraz we wskazanych wojskowych służbach specjalnych.

Właściwości stosunków służbowych

Cechy odróżniające stosunki służbowe:

- obowiązkiem poświęcenia,
- podporządkowaniem (w tym wyjątkową dyspozycyjnością) oraz
- przyznaniem szczególnych uprawnień.

Podstawą nawiązania zatrudnienia z funkcjonariuszem służb mundurowych jest akt mianowania.

Stosunki służbowe są kwalifikowane jako stosunki o charakterze administracyjnoprawnym (publicznoprawnym).

Stosunek służbowy nie jest zmodyfikowanym stosunkiem pracy

- ✓ Stosunek służbowy nie korzysta z ogólnego odesłania do kodeksu pracy.
- ✓ Pragmatyki służbowe normujące stosunki służbowe nie są aktami szczególnymi wobec kodeksu pracy (w rozumieniu art. 5 k.p.), czego konsekwencją jest wyłączenie możliwości subsydiarnego stosowania tego aktu w sprawach nieuregulowanych w tych pragmatykach.
- ✓ Takie odesłanie (zarówno do kodeksu pracy, jak i do przepisów zawartych w odrębnych regulacjach prawnych) jest możliwe wyłącznie w przypadku przepisu szczególnego, zawartego w pragmatyce służbowej lub w aktach wykonawczych do niej.

Brak odesłania do k.p.

- Pragmatyki służbowe generalnie nie zawierają przepisów odsyłających do regulacji kodeksu pracy w zakresie ochrony danych osobowych.
- Normy odsyłające dotyczą pewnych zakresów, przede wszystkim regulujące dopuszczalność monitorowania pracowników przy zastosowaniu wideonadzoru (art. 22² § 1–10 k.p.), monitorowania elektronicznej poczty służbowej pracownika (22³ k.p.) oraz innych form monitoringu (art. 22³ § 4 k.p.), np. art. 145a ust. 4 ustawy o KAS, stanowiąc, że w zakresie nieuregulowanym ustawą do spraw związanych z przetwarzaniem danych osobowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 22² i 22³ k.p.

Wyłączenia RODO (art. 2 ust. 2)

RODO nie ma zastosowania do przetwarzania danych osobowych:

- a) w ramach działalności nieobjętej zakresem prawa Unii;
- b) przez państwa członkowskie w ramach wykonywania działań wchodzących w zakres tytułu V rozdział 2 TUE;
- c) przez osobę fizyczną w ramach czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze;
- d) przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom.

Art. 6 u.o.d.o.

Ustawy oraz rozporządzenia 2016/679 nie stosuje się do:

1) przetwarzania danych osobowych przez jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 1, 3, 5, 6 i 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 i 1622), w zakresie, w jakim przetwarzanie to jest konieczne do realizacji zadań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa narodowego, jeżeli przepisy szczególne przewidują niezbędne środki ochrony praw i wolności osoby, której dane dotyczą;

2) działalności służb specjalnych w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2387, 2245 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 53, 125 i 1091).

Art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu

Przy Radzie Ministrów działa Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, zwane dalej "Kolegium", jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach programowania, nadzorowania i koordynowania działalności ABW, AW, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zwanych dalej "służbami specjalnymi", oraz podejmowanych dla ochrony bezpieczeństwa państwa działań Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Żandarmerii Wojskowej, Służby Więziennej, Służby Ochrony Państwa, Krajowej Administracji Skarbowej, organów informacji finansowej oraz służb rozpoznania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3 ustawy z 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości

- Przepisów ustawy nie stosuje się do ochrony danych osobowych przetwarzanych w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa narodowego, w tym w ramach realizacji zadań ustawowych ABW, AW, SKW, SWW oraz CBA.
- Wyłączenie działalności związanej z bezpieczeństwem narodowym jest rzeczywiście możliwe na gruncie art. 2 ust. 3 lit. a dyrektywy 2016/680, o tyle sposób wprowadzenia tego wyjątku do krajowej ustawy należy ocenić krytycznie.

Podstawy przetwarzania danych osobowych w stosunkach służbowych wynikające z RODO

Podstawowymi przesłankami legalizującymi przetwarzanie danych osobowych funkcjonariuszy z art. 6 RODO są:

- ✓ przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c);
- ✓ przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi art. 6 ust. 1 lit. e).

Podstawowymi przesłankami legalizującymi przetwarzanie danych osobowych funkcjonariuszy z art. 9 ust. 2 RODO są:

- ✓ przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązków i wykonywania szczególnych praw przez administratora lub osobę, której dane dotyczą, w dziedzinie prawa pracy, zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, o ile jest to dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego, lub porozumieniem zbiorowym na mocy prawa państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą (art. 9 ust. 2 lit. b).

Obowiązek prawny

- Procedury rekrutacyjne:
- Przepisy pragmatyk służbowych zwykle dość dokładnie określają wymagania stawiane kandydatom do służby, które podlegają sprawdzeniu w procedurze kwalifikacyjnej, co w sposób oczywisty wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, jednakże zakres samych danych częstokroć nie jest doprecyzowany (m.in. art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 28 ustawy o PSP; art. 31 ustawy o SG; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW).

Zadanie realizowane w interesie publicznym

- Zadania publiczne (państwowe), w imię których ma być dokonywane przetwarzanie danych osobowych, muszą być określone prawem; należy przyjąć, że chodzi tu o zadania, które zostały przez prawo zlecone (przekazane) temu, kto prowadzi przetwarzanie danych
- Posiadanie określonych danych i ich przetwarzanie muszą być niezbędne do wykonania tych zadań. Kryterium niezbędności wyklucza przetwarzanie (w tym zbieranie) danych osobowych na zapas lub na wszelki wypadek, w zakresie szerszym, niż jest to potrzebne.

Przykłady

- ✓ art. 46 b ust. 1 ustawy o Policji - Policja jest uprawniona do przetwarzania informacji, w tym danych osobowych, w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowań kwalifikacyjnych do służby w Policji, przenoszenia do służby w Policji oraz w zakresie wynikającym z przebiegu stosunku służbowego policjantów, także po jego ustaniu, w tym ma prawo przetwarzać dane osobowe, o których mowa w art. 9 i 10 rozporządzenia 2016/679, z wyłączeniem danych dotyczących kodu genetycznego oraz danych daktyloskopijnych.
- ✓ art. 145a ust. 1 ustawy o KAS - pozwala na przetwarzanie danych wrażliwych (z wyłączeniem danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe i danych genetycznych) oraz danych dotyczących karalności, z zastrzeżeniem że jest to dopuszczalne wyłącznie w zakresie, w jakim jest to niezbędne do realizacji zadania ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa KAS lub dyrektora izby administracji skarbowej nałożonego przepisem prawa. Poza tym przepis dopuszcza przetwarzanie danych biometrycznych funkcjonariusza także wówczas, gdy podanie takich danych jest niezbędne ze względu na kontrolę dostępu do pomieszczeń wymagających szczególnej ochrony lub szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie może narazić na szkodę wskazane organy.

Z orzecznictwa sądowego

Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny, „Realizacja zadań stawianych Policji oraz szczególny status funkcjonariuszy tej formacji wymaga bowiem, aby policjantami były osoby o odpowiednich kwalifikacjach merytorycznych oraz posiadające niezbędną zdolność fizyczną i psychiczną do służby w tej formacji. Co więcej, policjanci podlegają szczególnej dyscyplinie służbowej, której muszą być gotowi się podporządkować. Każdy kto decyduje się na dobrowolne podjęcie służby w Policji musi zdawać sobie z tego sprawę. Składa on ślubowanie, w którym zobowiązuje się między innymi do godnego zachowania w służbie i poza nią oraz należytej dbałości o dobro formacji, do której przystępuje. Wprowadzenie takiego wymogu jest uzasadnione specyfiką pracy w organach ścigania, a także celami, jakie formacja ta ma realizować”.

Wyrok NSA z dnia 28 czerwca 2019 r., I OSK 1316/17, LEX nr 2723969.

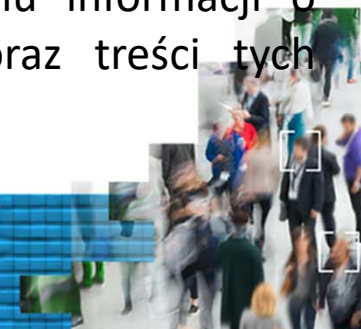
Dopuszczalność przetwarzania danych w rekrutacji (1)

Warunki o charakterze **oficjalnym** obejmują:

- ✓ obywatelstwo polskie, pełnię praw publicznych, właściwe wykształcenie oraz niekaralność (art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 28 ustawy o PSP; art. 31 ustawy o SG; art. 151 ust. 1 ustawy o KAS; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW),
- ✓ uregulowany stosunek do służby wojskowej (art. 38 ustawy o SW; art. 18 ustawy o SM),
- ✓ ocenę osoby jako dającej rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych (art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 31 ustawy o SG; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW).
- ✓ sformułowanie wymogu, by osoba nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (art. 48 ustawy o CBA), bądź nie pełniła służby, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (m.in. art. 18 ustawy o SM; art. 144 ust. 1 ustawy o KAS).

VI FORUM INFORMACJI

i Ochrony Danych Osobowych

Dopuszczalność przetwarzania danych w rekrutacji (2)

Warunki odnoszące się do cech **osobowości** kandydata obejmują:

- ✓ nieposzlakowaną opinię,
- ✓ zgodę na podporządkowanie się szczególnej dyscyplinie służbowej (art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 28 ustawy o PSP; art. 31 ustawy o SG; art. 151 ust. 1 ustawy o KAS; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW),
- ✓ nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną (art. 44 ustawy o ABW; art. 3 u.s.f. SKW; art. 48 ustawy o CBA),
- ✓ ocenę osoby jako dającej rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań (art. 38 ustawy o SW).

Dopuszczalność przetwarzania danych w rekrutacji (3)

Warunki odnoszące się do **zdrowia** kandydata obejmują:

- ✓ zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych lub do pełnienia służby (art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 28 ustawy o PSP; art. 31 ustawy o SG; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW), lub którego stan zdrowia pozwala na pełnienie służby na określonym stanowisku (art. 151 ust. 1 ustawy o KAS).
- ✓ Zdolność zdrowotna jest oceniana wielopłaszczyznowo, pod kątem ogólnego stanu zdrowia, wysokiej sprawności fizycznej, zdrowia psychicznego i in.
- ✓ Okoliczności dotyczące zdrowia są też obiektem weryfikacji przy ocenie innych przesłanek, m.in. wymagania dotyczącego rękojmi zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych (art. 25 ustawy o Policji; art. 38 ustawy o SW; art. 31 ustawy o SG; art. 68 ustawy o SOP; art. 44 ustawy o ABW; art. 48 ustawy o CBA; art. 18 ustawy o SM; art. 3 u.s.f. SKW), ponieważ w procedurze sprawdzającej ocenie podlega sfera życia osobistego, co może się wiązać z pozyskaniem informacji o nałogach.

Dopuszczalność przetwarzania danych w rekrutacji (3)

Warunki odnoszące się do **przeszłości kryminalnej** kandydata obejmują, m.in.:

- ✓ brak skazania za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe (art. 48 ustawy o CBA),
- ✓ brak skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe (art. 18 ustawy o SM),
- ✓ art. 145a ustawy o KAS - przetwarzanie danych osobowych z art. 10 RODO – dotyczących funkcjonariuszy, jest dopuszczalne wyłącznie w zakresie, w jakim jest to niezbędne do realizacji zadania ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa KAS lub dyrektora izby administracji skarbowej nałożonego przepisem prawa.

Z przepisu musi wynikać podstawa do przetwarzania danych osobowych dotyczących karalności, co umożliwia skorzystanie z procedury przewidzianej w ustawie o Krajowym Rejestrze Karnym – art. 6 ust. 1 pkt 7 przyznaje prawo do uzyskania informacji z KRK: ABW, AW, SKW, SWW, Policji, SG, SW, SOP, KAS, SM, CBA, Biuru Nadzoru Wewnętrznego i Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie, w jakim jest to konieczne do wykonywania nałożonych na nie zadań określonych w ustawie.

Administrator

- Zastosowanie obu modeli ustalania administratora danych.
- W przepisach określających służbowe stosunki zatrudnienia ustawodawca rozstrzyga, któremu podmiotowi przysługuje status administratora lub przypisując określonemu podmiotowi zadania związane z przetwarzaniem, z którego wynika taki status, np.
 - art. 46b ust. 3 ustawy o Policji, przyznający status administratora danych Komendantowi Głównemu Policji, Komendantowi CBŚP, Komendantowi BSWP, Komendantowi CBZC, Dyrektorowi CLKP, komendantom wojewódzkim (Stołecznemu) Policji, Komendantowi-Rektorowi Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz komendantom szkół policyjnych);
 - art. 28b ust. 2 ustawy o PSP, który stanowi, że administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu prowadzenia postępowań kwalifikacyjnych do służby w PSP, przenoszenia do służby w PSP oraz w zakresie wynikającym z przebiegu stosunku służbowego strażaków, także po jego ustaniu, również w zakresie art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia 2016/679, są: Komendant Główny PSP, komendanci wojewódzcy PSP, komendanci powiatowi (miejscy) PSP i inn.

Dziękuję za uwagę

VI FORUM INFORMACJI
i Ochrony Danych Osobowych

